

Hoevelaken, 17 augustus 2009

Aan het College en de leden van de Gemeenteraad van de gemeente Nijkerk

Betreft: De Ontmoeting op 3 september a.s. en de plannen van Rijkswaterstaat voor Knooppunt Hoevelaken

Geachte College, Geachte Gemeenteraadsleden,

De Stichting Hoevelaken Bereikbaar & Leefbaar

De Stichting Hoevelaken Bereikbaar & Leefbaar is opgericht met de volgende doelstellingen:

- Zich inzetten voor een optimale bereikbaarheid van Hoevelaken
- Zich inzetten voor een gezond leefklimaat voor alle inwoners, bedrijven en werknemers in Hoevelaken

De Stichting Hoevelaken Bereikbaar & Leefbaar wil het College en Raadsleden van Nijkerk verzoeken deze doelstellingen te steunen en de belangen van de inwoners en bedrijven van Hoevelaken zo goed mogelijk te behartigen vooral met betrekking tot de recent bekend gemaakte plannen van Rijkswaterstaat rondom Knooppunt Hoevelaken.

Knooppunt Hoevelaken: De stand van zaken en het standpunt van de Stichting

De Stichting is van mening dat:

- aanpassingen aan het wegennet om de doorstroming te bevorderen zo spoedig mogelijk moeten worden gerealiseerd, in feite komen die maatregelen al te laat
- gezien de ligging van Hoevelaken strak tegen de oostzijde van het knooppunt en aan de zuidzijde en westzijde ook nog eens vlak naast de A1 en A28 is er alle reden om bezorgd te zijn over meer geluid- en milieubelasting
- de planvorming met betrekking tot het knooppunt geven reden voor veel zorgen

Zoals bekend is begin dit jaar de Startnotitie uitgebracht. De Stichting (en andere stakeholders) heeft (hebben) deelgenomen aan verschillende overleg- en inspraakronden, en daarbij een ruime bijdrage geleverd met voorstellen ter verbetering. In onze reactie op de Startnotitie zijn ook onze zorgen voor de gevolgen voor de inwoners van Hoevelaken aan de orde gesteld. In mei 2009 zijn de "Richtlijnen MER 1e fase Knooppunt Hoevelaken" gepubliceerd. De Stichting heeft in een brief aan Minister Eurlings dd 15.6.09 met een kopie aan de College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Nijkerk (Zie bijlage 1) onder andere haar bezwaren over deze Richtlijnen bekend gemaakt.

Inmiddels heeft Minister Eurlings de keuze voor een voorkeursalternatief bekend gemaakt. Het voorkeursalternatief voorziet in verbreding van de A1 en A28 naar respectievelijk 4 en 3 rijstroken en de bouw van 2 fly-overs voor links afbuigend verkeer op het Knooppunt.

Fly-overs ongunstig voor de geluidshinder en luchtvervuiling van Hoevelaken en omgeving

De stichting had betoogd dat het voor geluid en milieu van Hoevelaken zeer belangrijk is om **geen** fly-overs te bouwen. Fly-overs zullen tot een aanzienlijke toename in geluidshinder en luchtvervuiling leiden, temeer omdat wij inschatten dat veel vrachtverkeer van deze verbeterde verbindingen gebruik zal maken. Omdat dit verkeer dus in de directe nabijheid van Hoevelaken een aanzienlijke helling zal moeten bestijgen van de geplande fly-overs zal dat tot een sterke toename leiden van zowel geluid- als luchtverontreiniging.

Tunnels (onderdoorgangen) onder de A1 en A28 ipv Fly-overs

In plaats van de fly-overs, zoals in het Voorgenomen Voorkeursalternatief zijn vermeld, willen wij hier nogmaals aandringen op het aanleggen van tunnels (onderdoorgangen) om de geluid en milieu hinder zoveel mogelijk te beperken in het belang van de volksgezondheid van de ruim 9.000 inwoners van Hoevelaken. Daardoor gaan de bronnen van geluid en luchtvervuiling naar beneden en is de verspreiding van beide veel minder. De Stichting heeft dit voorstel aan Rijkswaterstaat voorgelegd.

(Zie bijlage 2). Wij denken bovendien dat er nog andere alternatieven zijn die in ieder geval niet tot verhoging van verontreiniging zullen leiden. Bovendien observeren wij dat in de plannen die zijn ontvouwd in het totaal 13 tunnels, waarvan 3 onder de A28, in deze regio zijn gepland ten behoeve van fietsers, bussen en de spoorwegen. Dus tunnels onder de A1 en A28 ter bescherming van de inwoners van Hoevelaken moeten toch ook zeker mogelijk zijn.

Aansluiting van Hoevelaken op de A1 behouden

Daarnaast had de Stichting betoogd dat het belangrijk is dat een aansluitingen van Hoevelaken op de A1 behouden blijven. Die aansluitingen had de gemeente Nijkerk opgeofferd in 2000, door het tekenen van het Vathorst Convenant, onder druk gezet door Rijkswaterstaat. De verdwijning van de aansluitingen bij Hoevelaken veroorzaakt een enorme “verslechtering” van de bereikbaarheid van Hoevelaken op het hoofdwegennet, terwijl veel bewoners en bedrijven ooit juist gekozen hebben voor Hoevelaken omdat het zo goed aangesloten was. Voor Hoevelaken dreigt een situatie waar het “wel de lasten krijgt maar niet de lusten” van de veranderingen. In het Voorkeursalternatief wordt over die aansluitingen alleen gemeld dat zij wellicht (gedeeltelijk) kunnen worden behouden of verplaatst, afhankelijk van nader onderzoek over de invloed op weefgedrag van automobilisten. Kortom niets is zeker.

Bevoegd gezag en Milieubeleidsplan van Gemeente Nijkerk

Tot onze verbazing is de Provincie Gelderland noch de gemeente Nijkerk deel van het bevoegd gezag. Dat mag formeel juist zijn omdat het knooppunt, na grenswijziging, geheel op het gebied van de gemeente Amersfoort ligt, maar maakt dat zowel de provincie als de gemeente alleen indirect betrokken zijn bij de besluitvorming. De Stichting pleit dan ook voor opname van de gemeente Nijkerk en de provincie Gelderland in het bevoegd gezag en voor een actiever rol van de gemeente in de planvorming zodat de belangen van de inwoners en natuurgebieden in Hoevelaken optimaal worden behartigd. De Stichting heeft dit in een schrijven aan Minister Eurlings bekendgemaakt.

In de Richtlijnen MER 1e fase Knooppunt Hoevelaken wordt het gemeentelijk beleid van Amersfoort met betrekking tot doelstellingen voor luchtkwaliteit, geluid, externe veiligheid, gezondheid, natuur en biodiversiteit gepubliceerd. Ondanks de ongunstige ligging van Hoevelaken in de oksel van de knooppunt en de doorsnijding van de gemeente Nijkerk door de A28 en A1, zijn er geen doelstelling voor luchtkwaliteit, geluid, externe veiligheid, gezondheid, natuur en biodiversiteit voor Nijkerk opgenomen in de MER. De Stichting vindt dat de doelstellingen van Nijkerk ten aanzien van milieu ook moeten worden opgenomen in de MER en dienen te worden nagestreefd.

In de “Het Besluit”¹ vergadering van 29 mei 2008 naar aanleiding van de geluidsoverlast veroorzaakt door de Vathorst scherm, hebben de fractievoorzitters het volgende voorstel gedaan: “Het college te vragen vanaf het eerste moment in overleg te treden met Rijkswaterstaat met betrekking tot de reconstructie van Klaverblad Hoevelaken en aanleg spits stroken A28 om in dat kader zo spoedig mogelijk aan te dringen op maatregelen ter beperking van overlast”. De Stichting wil graag horen van het college welke acties zij hebben genomen naar aanleiding van de voorstel van de fractievoorzitters.

De Startnotitie inhoudelijk beoordeeld

De startnotitie is ongelukkig opgesteld. Startnotities zijn bedoeld om alle denkbare alternatieven te formuleren en dan in een beoordeling vast te stellen welke de beste is. Dat alternatief wordt dan verder uitgewerkt.

In de onderhavige Startnotitie zijn echter een aantal zeer extreme (onrealistische) alternatieven (ook nog zeer summier) geformuleerd, die bij beoordeling meteen weer afvielen. Die beoordeling is te vinden in de Publicatie van VERDER: Planstudie Knooppunt Hoevelaken: Naar een Voorkeursalternatief, *toelichting op het voorgenomen bestuurlijk standpunt* (blz 12) (zie www.ikgaverder.nl en www.ikgaverder.nl/media/userfiles/media/NotitieVKAHoevelaken6juli2009.pdf). Wij vinden bovendien dat de gehanteerde beoordelingscriteria op diverse punten flagrant onjuist zijn en dat, door het benoemen van onrealistische alternatieven, er geen ruimte is geweest voor de beoordeling van meer serieuze, realistischere alternatieven. Dat is wat naar onze mening alsnog moet

¹ <http://www.nijkerk.org/> zie vergaderkalender 29-05-2008 Het Besluit. Voorstel 2008-026

gebeuren, waarbij dan meteen al de aspecten van geluid- en lucht verontreiniging worden meegenomen in de beoordeling.

Rijkswaterstaat heeft ook de verplichting een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) te formuleren en te begroten. In voornoemde notitie wordt aangegeven dat dit de vorm krijgt van milieu toevoegingen aan het voorkeursalternatief. Dat is echter een opportunistische interpretatie van wat met een MMA wordt bedoeld. Een MMA moet een afzonderlijk alternatief zijn dat (geheel) met het doel van minimalisatie van milieueffecten wordt opgesteld. Dat MMA wordt dan vergeleken met het Voorkeursalternatief en dan wordt beoordeeld of het MMA niet alsnog de voorkeur verdient of dat elementen van het MMA kunnen worden overgenomen in het Voorkeursalternatief.

Startnotitie intrekken of verbeteren?

Verschuilde stakeholders (oa Gelderse Milieufederatie en Geldersch Landschap; zie bijlage 3) en Utrechts Landschap hebben de mening te kennen gegeven dat Rijkswaterstaat beter zou doen de Startnotitie in te trekken. Ook wij vinden deze Notitie onvoldoende. Het is in ieder geval nodig, naar onze mening, om een tweede versie uit te brengen, waarbij meer realistische alternatieven, nader worden onderzocht en beoordeeld. Het zal duidelijk zijn dat wij van mening zijn dat dan ook het door ons voorgestelde alternatief wordt ontwikkeld en beoordeeld. Totdat dat is gedaan, zo vinden wij, zou het bevoegd gezag nog geen beslissing moeten nemen met betrekking tot het voorgestelde Voorkeursalternatief.

Huidige geluidhinder en adequaat geluidsbescherming

Vathorst scherm

Zoals de gemeenteraad weet en ook heeft toegegeven in 2008, naar aanleiding van de plaatsing van het Vathorst scherm langs de westzijde van de A28, is de geluidsoverlast in Hoevelaken en omgeving fors toegenomen. De Gemeenteraad heeft toegezegd om te zorgen dat maatregelen getroffen zullen worden bij de eerste volgende verandering aan de weg. Als de A1 en/of A28 verbreed worden, zal dit aanleiding zijn om adequate geluidsbeschermende maatregelen te treffen. De Gemeente dient hierop alert te zijn.

A1 Spitsstrook Hoevelaken- Barneveld

Zoals U bekend is heeft Rijkswaterstaat onlangs (achteraf) haar geluidsberekeningen bekend gemaakt. Daaruit blijkt dat – na aanbrengen van 2 laags zoab op de A1 – nog altijd 71 woningen in Hoevelaken een hogere waarde (dan de voorkeurswaarde) geluidsbelasting hebben. Deze 2 laags zoab is echter nog niet aangebracht waardoor veel meer bewoners op dit moment te maken hebben met een veel hogere geluidsbelasting. Er komen geen geluidsschermen om de hogere geluidsbelasting in te dammen, want het “is wel erg, maar niet erg genoeg” (vrij vertaald).

Onvolkomenheden van de Wet Geluidhinder

In het MER² rapport onder de omgevingsdoelstelling wordt aangegeven dat “De verkeersafwikkeling op en rondom het knooppunt Hoevelaken negatieve effecten heeft op de kwaliteit van de leefomgeving. Het geluidsniveau zorgt voor knelpunten in een aantal woonkernen en kan tot verstoring binnen natuurgebieden leiden.” Er wordt ook vermeld “Met stip was de vraag voor aandacht voor geluid de meest gestelde vraag. Hierbij wordt de huidige geluidsbelasting als overlast ervaren. Gevreesd wordt een toenemende hinder”.

Zoals eerder in een Ontmoeting met de Gemeenteraad over de geluidsoverlast veroorzaakt door de Vathorst scherm zijn de tekortkoming van de wet besproken, namelijk:

- Cumulatie van geluiden worden niet meegenomen. In het MER² rapport wordt geschreven: “Toetsing aan gecumuleerde geluidsbelastingen van alle bronnen in het gebied is niet aan de orde. Het geven van een totaalbeeld van geluidsoverlast van alle bronnen in het gebied valt buiten de reikwijdte van deze studie”. De wet geluidhinder kent een rekenmethodiek waarbij een gemiddelde geluidsbelasting over de dag en nachtperiode wordt bepaald op basis van de prognose van aantallen voertuigen en

---

² Richtlijnen MER 1e fase Knooppunt Hoevelaken 18 mei 2009

- standaard geluidemissies per voertuig, snelheid en wegdektype. Op basis van gestandaardiseerde berekeningen wordt dan bepaald wat de geluidsbelasting is op omliggende woningen. Het merkwaardige is nu dat de berekeningen alleen rekening houden met het geluid afkomstig van de te wijzigen weg. Als er ook nog andere geluidsproducerende bronnen in de buurt zijn dan hoeft de initiatiefnemer (Rijkswaterstaat) daar geen rekening mee te houden. In Hoevelaken produceert het lokale verkeer, de rondweg (Koninginneweg) en ook de spoorlijn het nodige geluid. De cumulatie van geluid is wat men hoort, maar daar wordt niets mee gedaan.
- In de berekeningen wordt ook geen rekening gehouden met weersbeïnvloeding dat een zeer groot effect heeft op zowel geluid- als milieuverontreiniging. En aangezien Hoevelaken zeer ongunstig ligt in het oost kwadrant van het klaverblad door de dominante windrichting uit NW-Z (>240 dagen per jaar), worden de inwoners onevenredig zwaar getroffen door de milieuoverlast.
  - Accumulatie van effecten ten gevolge van wijzigingen in opeenvolgende bestemmingsplannen worden niet meegenomen – elk wijziging wordt afzonderlijk beoordeeld en als het minder dan 2dB(A) extra geluidsbelasting geeft ten opzichte van de voorgaande wijziging of situatie hoeven er geen maatregelen genomen te worden. In en rond Hoevelaken zijn al verschillende projecten gerealiseerd en gepland die tot verhoging van de “bestaande” geluidsbelasting leiden, een stapsgewijze toename van het geluidsniveau dus die voor het knooppunt weer als nieuwe vergelijkingsbasis geldt. De stichting heeft dan ook gepleit voor het vaststellen van een vergelijkingsniveau van het jaar 2007 en niet het huidige niveau.
  - De geluidsbelasting wordt berekend op de gevel van de woningen. Als de geluidsbelasting te hoog is wordt voorgesteld om de woning te isoleren. De huidige wet negeert echter het feit dat veel mensen ook eens rustig buiten willen zitten en/of een raam open willen doen.
  - Er wordt gediscrimineerd tussen nieuwbouw (lagere grenswaarden) en bestaande bouw (hogere grenswaarden).
  - En dan is er nog een voor ons onacceptabele regeling dat het bevoegd gezag in situaties waar zij dat nodig acht, de gestelde milieuvoorwaarden kunnen aanpassen of ruimer maken! Dus de wettelijk begrenzingen zijn ten alle tijden te omzeilen!

Ondanks dat er in de MER aandacht wordt gegeven aan de geluidsoverlastproblematiek, zijn wij zeer bezorgd dat het huidige probleem niet wordt verholpen en dat er een toenemende hinder zal worden ervaren, vooral door de burgers van Hoevelaken, als de Wet Geluidhinder weer wordt toegepast naar de letter van de wet en niet naar het doel van behoud/verbeteren van de leefbaarheid. De gemeente Nijkerk dient daar, naar onze overtuiging, duidelijk initiatieven te nemen. Zij kan de situatie voor haar burgers beïnvloeden door druk uit te oefenen (dat is gemakkelijker als zij tot het bevoegd gezag behoort). Soms dragen gemeenten ook bij aan voorzieningen die niet door Rijkswaterstaat alleen kunnen worden verantwoord (zij wil natuurlijk liever geen precedenten scheppen; precedenten zijn er echter al op een flink aantal plaatsen). De gemeente kan dus ook op die manier iets doen. De Gemeente Nijkerk, het bevoegd gezag en Rijkswaterstaat moeten tenminste zorgen dat de doel dat beschreven is in de MER, namelijk **“Voorkomen dat de luchtkwaliteit verslechterd en de geluidhinder verergert en streven naar verbetering”** wordt gehonoreerd ten aanzien van de inwoners van Hoevelaken. Minimaal aan de wettelijke eisen voldoen is naar onze mening NIET voldoende.

Aandacht voor Het Hoevelakense Bos

Het Hoevelakense Bos, dat een beschermde buitenplaats is, valt onder de monumentenwet. De verbreding van de wegen en fly-overs in de omgeving zullen direct negatieve effecten hebben op natuur en landschap. De negatieve effecten moeten goed in beeld worden gebracht, en zo mogelijk worden voorkomen of geminimaliseerd. In het MER wordt aandacht gevraagd voor de natuurlijke omgeving, maar merkwaardig genoeg wordt Het Hoevelakense Bos hierin niet genoemd. Feitelijk is de situatie nog erger want er wordt vermeld dat "Het is gewenst (door Amersfoort) om Vathorst Noord te verbinden met Het Hoevelakense Bos (gemeente Nijkerk). Voor dit gebied is behoud en versterking van de *recreatieve* capaciteit de opgave en verbreding van het Hoevelakense Bos (op grondgebied van Amersfoort) de wens". Zoals U weet is een recreatie gebied een geheel andere als een

natuurgebied, en het Hoevelakense Bos is een natuurgebied en dat moet zo blijven. De Stichting verzoekt de Gemeenteraad om te zorgen dat het enige natuurgebied in Hoevelaken goed beschermd wordt.

Wat vraagt de Stichting van U:

Op 3 september a.s. zal Rijkswaterstaat een presentatie geven in De Ontmoeting. Wij hopen dat U daar aanwezig zult zijn. De Stichting heeft spreektijd gevraagd om ons standpunt te verduidelijken en onze zorgen nogmaals aan te geven. Wellicht komen er toezeggingen of antwoorden van Rijkswaterstaat.

Wij hopen dat dit alles kan bijdragen tot een afgewogen standpuntbepaling van uzelf en het gemeentebestuur waarbij de bedreigde belangen van een deel van uw inwoners (Hoevelaken) zo goed mogelijk worden behartigd.

Met vriendelijke groet,
Stichting Hoevelaken Bereikbaar & Leefbaar

Rob Wesselingh, Voorzitter
Van Dedemlaan 51
3871 TD Hoevelaken
T 033 253 5172
M 0653 540 883
E rob.wesselingh@planet.nl
W www.hoevelakenbereikbaar.nl

Bijlagen:

1. Brief aan Minister Eurlings dd 18 mei 2009 van Werkgroep Hoevelaken Leefbaar
2. Brief aan Mevr Lichtendahl, RWS, dd 29 juli 2009 van Stichting Hoevelaken, Bereikbaar & Leefbaar
3. Brief van Gelderse Milieufederatie aan Inspraakpunt Verkeer en Waterstaat dd 28 januari 2009, nr.09017-jr